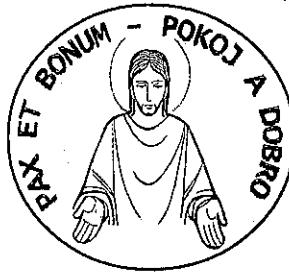

POKOJ A DOBRO

Katolícky občasník farnosti Markušovce, filiállok Teplička a Lieskovany

Ročník 1

Číslo 2

Júl 1999

Čas prázdnin a dovolenie

Každý žiak, či študent sa teší na prázdniny a taktiež každý zamestnaný na dovolenku. Je to oprávnená túžba, pretože po období práce v škole alebo v zamestnaní si chceme troška oddýchnuť, načerpať síl a hlavne – nájsť si čas na to, na čo nemáme čas počas ostatných dní roka.

Stalo sa už takou samozrejmostou dnešného moderného človeka tvrdiť – nemám čas. Milo ma teda prekvapil úsudok môjho učiteľa, ktorý povedal, že "mať čas – znamená rozhodnutie, zvoliť si to, čo je pre mňa podstatné."

Pre nás kresťanov je podstatná jedna jediná vec – spásu našej duše. A ciest k spásie je toľko, koľko je ľudí. Pre rodičov je cestou k spásie príkladné kresťanské plnenie si svojich povinností v manželstve a pri výchove detí, pre deti znamená lásku k rodičom, súrodencom a priateľom a vzorný prístup ku školským povinnostiam, pre mladých orientácia na morálne hodnoty, pre zamestnaných zodpovedný a láskavý prístup k práci, pre nezamestnaných zmysluplné využitie voľného času a úprimná snaha hľadať si pracovné miesto a v dnešnej zložitej dobe musí byť to hľadanie spojené s pokornou prosbou Pána Boha o pomoc. Chorí a trpiaci sú na ceste k spásie povolení osobitným spôsobom, pretože svoje ťažkosti môžu obetovať na hodnotný úmysel a tým sa pripodobní trpiacemu Kristovi.

Takže všetci máme možnosť hľadať Boha vo svojom živote. A isto mnohí potvrdia, že to hľadanie je ozaj krásne. Pokúsme sa využiť práve čas prázdnin a dovolenie na to, aby sme si našli viac času pre Boha. Či

už častejšou účasťou na svätých omšiach a prijímaním Eucharistie, alebo častejšou spoločnou modlitbou v rodinách. Siahnime viackrát po dobrej a hodnotnej literatúre a hlavne po Sv. písme a myšlienky, ktoré nás oslovia, pokúsme si osvojiť vo svojom živote.

Venujme si navzájom čas!

Trošku viacej vzájomnej pozornosti, úsmevu, pomoci a modlitby za ľudí okolo mňa, aby sa vytvárala radostná atmosféra naplnená Kristovým pokojom. Navštívime starých, chorých, opustených a konajme viac dobrých skutkov. Zvolme si tie správne aktivity a nenechajme sa mediálne ovplyvniť často prázdnymi komerčnými ponukami a lákadlami. Pri oddychovaní mimo bydlisko obdivujme krásy prírody a pamiatky a za všetko ďakujme Bohu. A nezabúdajme na to, že i v zahraničí sú kostoly a že štátna hranica nie je deliacou čiarou medzi mojim kresťanstvom a bezbrehou voľnosťou. Nie je ťažké dať si predsačzanie, ale byť verný v maličkostach, to si už vyžaduje úsilie.

Možno si práve teraz kladiete otázku – prečo sa mám práve cez prázdniny, či dovolenku o niečo usilovať, vedť si chcem oddýchnuť. Možno aj práve preto, že **Boh nemá nikdy prázdniny**. On nás má stále rád a stále nás zahŕňa svojou milosťou. On si nepovie: teraz nebudem mať na ľudí dva týždne čas, lebo si beriem dovolenku.

Pokusme sa prežiť tieto prázdniny a dovolenky tak, aby to neboli len "prázdne dni" a "dovolenie si" všetkého, bez ohľadu na hodnotu výberu, ale aby sme na sklonku leta mohli konštatovať: *mal som čas a teda rozhadol som sa zvoliť si to, čo je pre mňa podstatné. Bože, ďakujem Ti, že mi voľné dni pomohli priblížiť sa k Tebe.* Pekné a hodnotné využitie voľného času Vám praje

Z OBSAHU:

- Príhovor duchovného otca – str.2*
- Omše na úmysel – str.3*
- Kurz liturgiky – str.5*
- Prvoprijímajúce deti 1999 – str.6*
- Školskí bratia – str.7*
- Spevokol Teplička – str.9*
- Detský kútik – str.11*

Monika Hodnická

PRÍHOVOR DUCHOVNÉHO OTCA

Kniha proroka Izaiáša v jedenásťtej kapitole píše o daroch ducha Pánovho, ktorými bude naplnený Vykupiteľ: "I spočinie na ňom duch Pánov: duch múdrostí, rozumu, rady, sily, umenia, pobožnosti a bázne pred Pánom". Prečo sa v Písme svätom rozlišuje múdrost' od rozumu? Čo znamená vlastniť dar múdrosti a čo zase dar rozumu?

Ak si zoberieme modlitby k Duchu Svätému, ktoré sa modlíme pred sviatkou zoslania Ducha Svätého, nájdeme tam pomerne dobré vysvetlenie. Dar múdrostí je na to, "aby sme poznali márnosť pozemských vecí a len Pána Boha, jediné a najvyššie dobro milovali a v ňom zaľúbenie vyhľadávali" (Porov. A. Radlinský, Nábožné výlevy, s. 596). To znamená, že za múdrost' sa považuje poznanie Boha. Podľa tohto vysvetlenia múdry človek je ten, kto pozná Boha a hlúpy je ten človek, čo Boha nepozná. Znie to trošku drsne, ale je to vlastne výklad Písma. Čiže dar múdrosti viac smeruje k Bohu a nie k ľuďom. Človek je múdry alebo hlúpy podľa toho, či pozná alebo nepozná Boha. Dar rozumu je niečo iné. Modlitba k Duchu Svätému vysvetľuje, že dar rozumu je na to, "aby sme tajomstvá svätého náboženstva vždy viac a viac spoznávali a dobré vždy od zlého rozoznávali". To znamená, že dar rozumu smeruje viac k veciam a ľuďom. Je to niečo ako praktický ľudský úsudok o skutkoch, veciach a ľuďoch. Človek takto rozlíší, ktorý skutoč, ktorá vec a ktorý človek je dobrý od toho, čo dobré nie je. Preto tento dar by som skôr nazval rozumnosť'. Človek, ktorý vie odlišiť dobré od zlého, užitočné od neužitočného, je človekom rozumným a človek, ktorý to nevie, je človekom nerozumným. Zdá sa, že modlitba o sedem darov Ducha Svätého rozlišuje múdrost' od rozumnosti. Múdrostou, podľa tejto modlitby, je poznanie Boha a rozumnosťou zase rozlišovanie dobra od zlého, užitočného od neužitočného.

Bude dobré, ak zistíme, ako sa na tieto skutočnosti pozerá aj sv. Tomáš

Akvinský, ktorý je nebeským patrónom katolíckych učencov. Sv. Tomáš rozlišuje múdrost' ako intelektuálnu čnosť a múdrost' ako dar Ducha Svätého. Hovorí, že múdrost' ako rozumová čnosť sa získava usilovným štúdiom, čiže človek ju môže nadobudnúť vzdelaním, štúdiom. Avšak múdrost' ako dar Ducha Svätého sa nadobúda "Božím udelením", čiže túto múdrost' dáva človeku Boh. A sv. Tomáš pokračuje, že múdrost' ako rozumová čnosť sa líši od múdrosti ako daru Ducha Svätého nielen svojím pôvodom, ale aj spôsobom, ktorým koná, čiže spôsobom, ktorým pracuje. Hovorí, že rozumová múdrost' je výsledkom a ovocím ľudského uvažovania a rozumovania. Avšak existuje aj iná múdrost', ktorá akoby patrila k prirodzenosti niektorých ľudí, na základe ktorej sa tito ľudia správne rozhodujú a správne usudzujú o Božích i ľudských veciach. A toto je múdrost', ktorá je darom Ducha Svätého (Porov. B. Mondin, *Dizionario encyclopedico del pensiero di San Tommaso D'Aquino*, Roma 1992, s. 551). Podľa sv. Tomáša existuje teda dvojaká múdrost'. Obe sú však Božím darom. V prvom prípade dal Boh človeku schopnosť vzdelávať sa a tak nadobúdať správny úsudok o Bohu, ľuďoch a o veciach. Toto je rozumová múdrost'. V druhom prípade Boh nedal človeku schopnosť vzdelávať sa, a predsa mu dal schopnosť vlastniť správny úsudok o Bohu, ľuďoch a veciach. A toto je múdrost', ktorá je osobitným darom Ducha Svätého.

Čo povedať na záver? Osobne si myslím, že si máme vážiť aj múdrost', aj rozumnosť', lebo obe sú darom Božím. Rozumnosť', ako ovocie ľudskej námahy, nech nepohŕda múdrostou, ktorá nepochádza z ľudskej námahy a naopak, lebo obe by takto pohŕdali tým, od koho pochádzajú, čiže Bohom. A máme si ich nielen vážiť, ale aj o ne Boha prosiť. Lebo človeku sa patrí, aby bol múdry a rozumný a nie hlúpy a nerozumný.

Dr. Ján Duda

Za Ing. Ignácom Varšom

Narodil sa 14.1.1945 rodícom Jozefom a Veronikou, rod. Muržákovou. Spolu s troma súrodencami vyrastal na Tepličke. Vyštudoval Vysokú školu technickú v Košiciach a získal diplom strojného inžiniera v roku 1968. Oženil sa v roku 1971 s Katarínou, rod. Tekáčovou a malí spolu tri dcéry: Marcelu, Katarínu a Luciu. Takmer celý život pracoval ako učiteľ na Strednej priemyselnej škole strojníckej v Spišskej Novej Vsi. Zomrel tragicky 5.6.1999. Pohreb sa konal v utorok 8.6.1999. Bol členom hospodárskej rady v Tepličke. Vďaka za všetko. Odpočívaj v pokoji.

Zo života farnosti v skratke

- 9. 5. 1999 Deň matiek v Markušovciach
- 8.-9.5.1999 Výstava katalickej knihy v Markušovciach
- Prvé svätej prijímanie Markušovce 23.5.1999
Teplička 9.5.1999
Lieskovany 16.5.1999
- 29.6.1999 - návšteva novokňaza z Rudnian Radomíra Bodzonyho v Markušovciach a v Tepličke
- 30.6.1999 - rozlúčková sv. omša s p. kaplánom Kasanom
- 1.7.1999 - privítanie p. kaplána L. Šipoša
- Doplnenie nového osvetlenia v kostole v Markušovciach (p. Klucář, Hodnický, Kamenický)
- Výstavba misijného kríza a oplotenia v Lieskovanech (živý plot, dve umelecké brány, organizovali p. J. Živčák a Kapusta)
- Duchovné cvičenia miništrantov (12.-14.7.1999)

Redakcia

Nanebovzatie Panny Márie

Pius XII bulou *Munificentissimus Deus* (Najľáskavejší Boh) z dňa 1. 11. 1950 vyhlásil dogmu o Nanebovzatí Blahoslavenej Panny Márie. Odkedy sa slávi tento sviatok v Cirkvi a aké sú dôvody?

V polovici 5. stor. Nanebovzatie Márie bolo liturgickou slávnosťou zavedenou v súvislosti s Efezským koncilom v roku 431. Centrom slávenia bola Mária ako Božia Matka. Cisár Mauritius predpísal v roku 600 záväzný deň slávnosti 15. august pre celú Byzantskú ríšu. Obsahom slávnosti malo byť "usnutie Márie". V súvislosti s tým sa rozšírila legenda nazvaná *Transitus apokryphon*. Hovorí sa v nej, že Márii sa zjavuje anjel, prináša jej palmu a oznamuje Márii smrť. Mária na to zvoláva všetkých svojich priateľov a hovorí im o tom. Postupne prichádzajú Ján, neskôr ďalší apoštoli, Pavol, aby sa s ňou rozlúčili. Tri dni pred smrťou Mária odchádza modliť sa do samoty, kde sa jej zjavuje Ježiš. Mária mu dákuje za to, čo pre ňu urobil, a zomiera. Ježiš dáva Petrovi v zjavení nariadenia ohľadom jej pohrebu. Smútočný sprievod na ceste k hrobu napadnú Židia. Kňazovi, ktorý sa chcel dotknúť mar, sú zázračným spôsobom odťaté ruky a jeho sprievodcovia oslepnú. Prostredníctvom tejto udalosti sa obratia a vzápäť sú uzdravení. Apoštoli potom uložia Máriine telo do hrobu. Po troch dňoch opäť prichádzza Ježiš s anjelmi, odnášajú Máriine telo do raja a uložia ho pod strom života. Tam sa jej telo opäť spája s dušou. Autor legendy chcel poukázať na to, že Ježiš vzal k sebe svoju matku s telom i dušou.

Na otázku prečo Ježiš vzal Máriu s telom i dušou do neba, už v 6. stor. Theoteknos hovorí: "Keď Henoch a Eliáš boli vzatí do neba s telom, o čo skôr musí byť aj Mária v nebi aj s telom, keď žiari ako mesiac medzi hviezdami prorokov a apoštolov a prevyšuje ich. Ježiš Kristus si vzal svoje nepoškvrnené telo z nepoškvrneného tela Márie. Keď podľa Jn 12 Ježiš pripravil miesto apoštolom, o čo skôr pripravil v nebi miesto pre svoju matku".

V spise *Pseudo - Augustína* z 12. stor. autor argumentuje, Adam a Eva boli potrestaní pre svoj hriech trestom rozkladu tela po smrti. Všetci ľudia pretože pochádzajú od prarodičov, podliehajú tomuto zákonom. Výnimkou je Ježiš, ktorého telo pochádza z tela Márie. Ak Kristus mohol uchrániť svoju matku pred poškodením panenstva, uchránil aj jej telo pred rozkladom po smrti.

Mária bola bez akejkoľvek škvŕny hriechu, vždy plnila Božiu vôľu, bola oblúbenicou Boha, lebo milovala a verila Bohu. Aj preto ju Boh vzal k sebe s telom i dušou. Mária vyzýva aj nás k čistému srdcu a ochote plniť Božiu vôľu, aby sme aj my kraľovali s Ježišom v nebi.

Tomáš Majerčák

Omše na úmysel veriacich

V našej farnosti a filiálkach sa stretávame s tým problémom, že veriaci musia pomerne dlho čakať na sv. omšu, ktorú kňaz slúži na ich úmysel. Je to pomerne veľký problém, preto sa pokúsim na tomto mieste vysvetliť predpisy Katolíckej cirkvi o tejto záležitosti.

Historický pohľad

Prax dávať kňazovi určitý dar, aby za to odslúžil sv. omšu na osobitný úmysel vznikla v kresťanskom staroveku. Vyvinula sa z inej praxe, ktorá spočívala v tom, že veriaci pred sv. omšou prinášali tzv. obetné dary (chlieb, víno, ovocie, šaty alebo iné veci podľa toho, kto čo mohol). Časť týchto darov pripadla tým, čo hlásali evanjelium podľa princípu: kto oltáru slúži, z oltára nech žije (1 Kor 9,1-18), iná časť sa rozdala chudobným, ako aj sv. Pavol konal zbierky pre chudobných v Jeruzaleme (2 Kor 9 kapitola).¹ Od dvanásteho storočia existuje prax slúženia sv. omší na osobitný úmysel veriacich približne v dnešnej podobe. Prax tzv. gregoriánskych sv. omší vznikli v súvislosti so slúžením sv. omší za zosnulých. Sv. Gregor Veľký, ktorý bol pápežom v rokoch 590 až 604, vo svojej knihe *Dialógy* chcel vysvetliť náuku Cirkvi o prosbách za zosnulých pri sv. omši, avšak stredoveké zmýšľanie podčiarklo práve aspekt celebrovania sv. omší 30 dní za sebou bez prerušenia. Neskôr sv. Anton, biskup vo Florencii, ktorý žil v rokoch 1389 až 1459, učil, že ak sa sv. omše slúžia 30 dní za sebou bez prerušenia, duše v očistci na prihovor sv. Gregora skôr obdržia milosť vstúpiť do neba.

Povinné omše za Boží ľud

Niektorí veriaci sú presvedčení, že kňaz je povinný slúžiť sv. omše na osobitné úmysly, ktoré určia veriaci. Nie je to celkom tak. Cirkevný zákon to nedefinuje ako povinnosť, ale len ako možnosť, ako dovolenosť. To znamená, že je to dovolené konáť, ale nie je to povinnosť ani pre kňaza ani pre veriaceho (porov. kán. 945). Čiže veriaci nemôžu prinútiť kňaza, aby slúžil sv. omše na ich úmysel a naopak ani kňaz nemôže prinútiť veriacich, aby dávali na sv. omše. Katolícka cirkev iba odporúča, aby sa tak konalo, avšak pri zachovaní predpisov, ktoré sa tejto veci týkajú (porov. kán. 945, § 2). Je pochopiteľné, že Cirkev musí zabezpečiť, aby sa za veriacich slúžila sv. omša a je to zabezpečené tak, že farár (aj správca farnosti) musí každú nedelu a prikázaný sviatok odslúžiť zadarmo jednu sv. omšu za veriacich farnosti a filiálok (kán. 534). Túto povinnosť má aj diecézny biskup, ktorý je povinný odslúžiť jednu sv. omšu za veriacich jemu zverenej diecézy (kán. 388). Iní biskupi (napr. pomocný biskup) a kňazi (napr. kaplán) túto povinnosť nemajú, lebo sú len pomocníkmi tých, ktorí sú vlastnými duchovnými pastiermi veriacich.

¹ Spomienam niekoľko príkladov z počiatkov praxe omšových milodarov: Sv. Cyprián počarhal istú ženu, ktorá často pristupovala k sv. príjmaniu, no neučívala sa ani len pozrieť na pokladničku alebo priniesť nejaký oltárný dar a zneučívala tak dobrotu a štedrosť iných hoci ona sama bola bohatá. Sv. Benedikt z Nurzie dal milodar, aby kňaz odslúžil sv. omšu za dve zosnulé reholnice, ktoré počas svojho života veľmi často páchali hriech ohovárania. Sv. Ján Almužník slúžil sv. omšu na úmysel istého kresťana, ktorý chcel, aby sa mu syn vrátil domov zdravý a dal za to určitý finančný obnos.

Milodary za sv. omše

So slúžením sv. omše na osobitný úmysel veriaceho súvisí aj omšový milodar. Treba jasne povedať, že omšový milodar nie je zaplatením sv. omše, lebo nijaký duchovný dar nemožno peniazmi zaplatiť. Omšový milodar je príspevkom veriacich na ciele Cirkvi a medzi tieto ciele patrí aj slušné živobytie kňaza (porov. kán. 222).

Na tomto mieste sa žiada povedať, že kňaz nemôže slúžiť denne toľko sv. omší, kolko chce, ale môže slúžiť za deň iba jednu sv. omšu (kán. 905, § 1). Kde je nedostatok kňazov a kde existujú pastoračné potreby veriacich, môže miestny ordinár, čiže diecézny biskup a generálny vikár, dovoliť kňazovi slúžiť vo všedný deň dve sv. omše a v nedeľe a prikázané sviatky až tri sv. omše (kán. 905, § 2).² Avšak kňaz, hoci s dovolením miestneho ordinára, slúži za deň viac sv. omší, môže si pre seba ponechať iba milodar za jednu sv. omšu. Milodary za ostatné sv. omše, ak ich prijme, musí odoslať na Biskupský úrad, aby boli použité na iné zákonité cirkevné ciele (kán. 951). To znamená, že naozaj nehrozí to, aby sa kňaz slúžením sv. omší obohacoval.

Jedna novota

Vo februári 1992 vydala Kongregácia pre klérus dekrét *Mos iugiter*, v ktorom sa hovorí o určitej novote v záležitosti slúženia sv. omší. Podľa predpisu tohto dekrétu kňaz môže kumulovať, čiže spojiť viaceré a na sebe nezávislé dané omšové úmysly a odslúžiť za ne iba jednu sv. omšu. Podmienkou je, aby veriaci, ktorý žiada sv. omšu na osobitný úmysel, s tým súhlasil. Je to určitá novota v porovnaní s doterajšou praxou. Opäť tu nehrozí obohacovanie kňaza, lebo on si môže za tento kumulovaný úmysel ponechať iba toľko, kolko je stanovená výška omšového milodaru v cirkevnej provincii (porov. kán. 952) a čo je naviac musí odoslať na Biskupský úrad, aby to bolo použité na zákonité cirkevné ciele.

Niekoľko otázok

Možno si niektorí veriaci povedia: Prečo sa Cirkev aj v dnešnej dobe drží takejto praxe? Prečo aj dnes Cirkev riskuje pohoršenie, že za sv. omšu "sa platí"? Prečo tie poplatky za vysluhovanie sviatostí a svätenín? Predsa dnes kňazi dostávajú platy! Odpoved' je dosť zložitá a nedá sa na všetky otázky odpovedať krátko a výstížne. Máme tu jednak starobylú tradíciu, potom je tu biblický princíp: kto oltáru slúži, nech z oltára žije. A napokon tu treba brať do úvahy, že pastoračná činnosť to nie sú iba platy kňazov, to je vydržiavanie kostolov, kaplniek, kántorov, kostolníkov, vydávanie katolíckej tlače, katolíckeho rádia, podporovanie misijnnej činnosti a podobne. Pastoračná činnosť je komplexnou záležitosťou, ktorá si vo viacerých

aspektoch vyžaduje aj finančné prostriedky. Na druhej strane treba povedať, že Katolícka cirkev neviaže svoje duchovné služby výlučne na finančné prostriedky. Ak sa niekto nachádza v opravdivej núdzi a povie to farárovi, ten určite vyjde v ústrety pri vyslúžení sviatostí a svätenín. Len netreba sa to báť alebo hanbiť povedať. Lebo farár je predsa náš duchovný otec, ktorý sa usiluje mať chápavé srdce, a preto mu možno s dôverou povedať, čo nás trápi a tŕní.

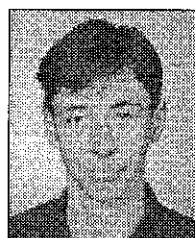
Dr. Ján Duda

Noví bohoslovci farnosti Markušovce

V tomto roku si podali prihlášku na teologické štúdia na Rímskokatolícku cyrilometodskú bohosloveckú fakultu Univerzity Komenského v Spišskom Podhradí dvaja uchádzači z farnosti Markušovce. Prvé kolo prijímacích pohovorov sa konalo v apríli 1999. Pozostávalo z psychologických testov a rozhovoru s predstavenými seminára. Druhé kolo prijímacích skúšok sa konalo 14. 6. 1999 a tvorila ho písomná skúška zo slovenčiny, katechetický test a praktická časť. Obaja adepti prijímacie pohovory úspešne zvládli a boli prijatí na denné štúdium na teologickom inštitúte. Je preto vhodné podať o nich krátku informáciu.

Pavol Maliňák

Narodil sa 1.9. 1980 v Markušovciach ako posledné dieťa rodičom Jánovi a Márii, rod. Gurčíkovej. Otec pochádza z Ponáročoviec spod Braniska a matka je z Markušoviec. Má troch súrodencov. Pavol bol pokrstený 20.9.1980 v Spišskom Hrušove. Základnú školu navštevoval v Markušovciach. Toto roku úspešne zmaturoval na Gymnáziu sv. Františka Asisského v Levoči. Od roku 1998 je mimoriadnym rozdávateľom svätého prijímania.

Róbert Gurčík

Narodil sa 31. 5. 1980 a pokrstený bol v Markušovciach 15. 6. 1980. Otec Ondrej je Markušovčan a matka Helena, rod. Šusterová pochádza z Kluknavy. Má staršiu sestru Andreu. Základnú školu navštevoval v Markušovciach. V roku 1998 maturitou ukončil štúdium na Strednej priemyselnej škole strojníckej v Spišskej Novej Vsi.

² Mnohí veriaci, ako sa zdá, nechápu, že prečo kňaz slúži denne iba jednu sv. omšu, ak ho veriaci žiadajú o odslúženie sv. omší na ich osobitný úmysel a on nemôže rýchko a pružne splniť ich prosby. Myšlia si, že ak veriaci dávajú na sv. omšu, tak by aj kňaz mal slúžiť denne viac sv. omší, dve, tri, i viac, podľa toho kolko si veriaci žiadajú.

Malý kurz liturgie

Veriaci človek k svojmu spaseniu nevyhnutne potrebuje liturgiu. Možno si to ani neuvedomujeme, ale ona nás sprevádza od narodenia až po hrob. Začína krstom a pokračuje ostatnými sviatostami počas nášho života. Napokon pohrebná liturgia odprevádza zomrelého.

Aby sme mohli mať plodnú účasť na liturgii, musíme mať o nej aspoň minimálne poznatky. Mali by sme vedieť význam jednotlivých úkonov a symbolov v jej slávení, pôvod obradov, akú úlohu má v nej každý z nás a pod. A práve to bude mojom úlohou, aby som vás lepšie oboznámil s liturgiou, aby sme mohli hlbšie prežívať naše kresťanstvo.

Čo je to vlastne liturgia?

Samotné slovo liturgia je zložené z dvoch výrazov: z prídavného mena *leitos*, to znamená ľud, ľudový a *ergon* – úkon, skutok, činnosť. Takže význam slova je „**ľudová činnosť**“. Tento pojem nám charakterizuje kresťanský kult, ktorý zahŕňa vnútornú i vonkajšiu úctu Boha a posvätenie človeka. Aby sme to lepšie pochopili, pomôžeme si encyklikou pápeža Pia XII., kde sa liturgia definuje takto: „*Posvätná liturgia je verejnou poctou, ktorú náš Spasiteľ, Hlava Cirkvi, preukazuje Otcovi a ktorú spoločnosť veriacich vzdáva svojmu Zakladateľovi a skrže neho večnému Otcovi: je – aby sme to v krátkosti zhrali – úplným kultom mystického tela Ježiša Krista, totižto Hlavy a jeho údov.*“ Dokumenty druhého vatikánskeho koncilu obsahujú Konštitúciu o posvätej liturgii. bola vydaná v roku 1963. Celá konštitúcia vychádza od Boha Otca, ktorý chce spasieť všetkých ľudí. Hovorí o spásnom pláne do ktorého zapadajú celé dejiny ľudstva. Najplnším zjavením tohto plánu je Ježiš Kristus,

lebo v ňom sa najdokonalejším spôsobom Boh priblížil k človeku. Spasenie sa uskutočňuje v liturgii, teda v oslavе Bohа Otca skrže Ježiša v Duchu Svätom.

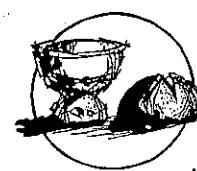
Pramene liturgie

Liturgia Katolíckej cirkvi je tvorená viacerými prvkami, nielen vlastnými, ale aj prebratými. Tieto prvky vychádzajú z dvoch prameňov: **prirodzeného a historického**.

Prirodzený prameň má pôvod v ľudskej prirodzenosti, z osobnej túžby človeka po Bohu, po svojom Stvoriteľovi. Vnútorné postoje sa prejavujú navonok postojmi, gestami, modlitbou a pod. Pretože človek je bytosť spoločenská, cíti potrebu vzdávať Bohu úctu aj v spoločnosti a toto sa nazýva liturgickým obradom.

Historické pramene delíme na kresťanské, predkresťanské (židovské) a mimokresťanské (hinduistické, mohamedánske a pod). Cirkva vo svojich počiatkoch vyšla zo židovstva, potom bola ovplyvňovaná antickou kultúrou, grécko - rímskym svetom, a preto čerpala mnohé prvky aj z týchto kultúr a náboženstiev. Je dôležité podotknúť, že vždy im dala kresťanský charakter.

Praktická časť – symboly

Chlieb a víno

Chlieb pochádza ako človek zo zeme, a preto je symbolom ľudskej existencie. Je výsledkom ľudskej práce a to značí symbol sebaobetovania. Keďže vznikol rozdrvením mnohých zŕn, aby sa dosiahol celok, je symbolom nášho spojenia s Kristom, ktoré sa uskutočňuje v eucharistii. Chlieb je nekvazený a podáva sa vo forme

malých hostí – partikúl. Víno musí byť hroznové bez akýchkoľvek prísad. Na Východe zmiešané s vodou je obvyklým denným nápojom, je teda symbolom nevyhnutnosti výživy eucharistickou krvou. Takisto je symbolom spojenia s Kristom, lebo vzniklo vylisovaním mnohých bobúl.

Svetlo

Slnko a svetlo sú podmienkou rastu, sú preto v židovstve symbolom Boha.

Aj Krista nazývali slnkom spravodlivosti. Vytvára sa protiklad svetla a tmy, Boha a diabla. Svetlo je hlavne symbolom modlitby (sviečky na hrobe) a večného svetla - neba.

Kadidlo

Je to vonná živica z kôry neveľkého stromu Boswellia sacra, rastúceho v Arábii. Už v židovských obradoch bol stúpajúci dym symbolom modlitby a klaňania sa.

Voda

Je symbolom očistenia a znovuzrodenia. Pokropanie svätenou vodou je symbolom pamiatky na krst.

Olivový olej

Je symbolom hojnosti, preto sa začal používať v kresťanstve ako symbol milosti a Ducha Svätého. Cirkva používa trojaký olej: olej chorých, krstencov a birmovancov. Olej sa používa pri krste, birmovaní, pomazaní chorých, pri sväteniach za knaza a biskupa, pri konsekrácii kostola, oltára a pod.

Sol'

Sol' chráni pokrmy pred skazou a dodáva im chuť, je teda symbolom ochrany pred hriechom a pravej múdrosti.

Popol

Symbolika popola je pominutelnosť, preto u všetkých národov je symbolom smútku a pokánia.

Cyril Hamrák

V živote človeka je veľa udalostí, ktoré si chceme zapamätať, lebo sa stali prvýkrát a vieme, že sa budú často opakovať. Ale tá chvíľa, keď to je naozaj prvýkrát, je veľmi významná a vzácná.

Mamičky sledujú u svojich detí prvý úsmev, prvé slovo, prvy zúbok, či prvy krôčik na vlastných nohách. To sú udalosti, ktoré väčšinou poznáme len z rózprávania rodičov a príbuzných. Tou najvýznamnejšou udalosťou, ktorú si už pamätáme cez vlastné prežívanie, je určite prvé svätej prijímanie.

Slávnostá atmosféra, rodičia, krstní rodičia a blízki

Prvé sväte prijímanie

príbuzní, u dievčat krásne biele šaty, u chlapcov prvý oblek, ako má očko, to všetko sa s prvým svätým prijímaním neoddeliteľne spája. No najviac si pamätáme

ten pocit očakávania, kedy budeme môcť pripať do svojich sŕdc Ježiša ako svojho priateľa, pomocníka a ochrancu,

ako svojho Boha. A Ježiš príde prvýkrát, aby mohol byť s nami každý deň, aby sme mu my otvorili svoje srdce tak, ako v túto chvíľu.

Tohto roku sa na prvé sv. prijímanie pripravilo v našej farnosti 29 detí z Markušoviec, Tepličky a Lieskovian.

V Tepličke bolo prvé sv. príjímanie 9. mája 1999. Skupinka chlapcov a dievčat doobedu netrpezlivu postávali pred kostolom a čakali na začiatok slávnostnej svätej omše. Počasie ráno bolo trochu daždivé, ale potom sa slniečko rozšiarilo na oblohe, no najmä v srdciach prvoprijímajúcich detí. Týždne príprav na priatie Tela Kristovho vyrvcholili krásnou a dôstojnou slávnosťou. Detské tváre boli prežiarené šťastím a prítomnosťou Ježiša. Možno ešte nepochopili plný význam chvíle, v ktorej prijali Ježiša prvýkrát, ale svojimi srdiečkami vedia vycítiť, že je to chvíľa vzácna a vážna.

My, dospelí sme dojati, keď vidíme tú čistú radosť, s akou sa deti pripravujú na slávnostné priatie Ježiša a neuvedomujeme si, že túto radosť môže prežívať denne každý z nás. A stačí k tomu tak málo. Stačí nájsť si čas na rozhovor s Bohom v modlitbe, priať sviatosť zmierenia a zájsť na svätú omšu. Ježiš aj k nám chce zavítať denne, len sme často leniví otvoriť mu dvere srdca. Porozmyšľajme nad tým. Hoci deti kopírujú dospelých a chcú byť ako veľkí, v tomto nech my sme ako deti - čistí, úprimní a plní slnka, ktorým je nás Boh - Ježiš.

Ing. Ľubomíra Dzimková

Ján Andráši

Alexandra Benešová

Lukáš Bušovský

Peter Dzimko

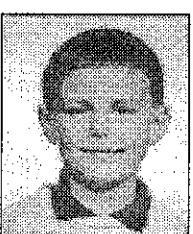
Peter Fulla

Michal Gurčík

Andrej Haragoš

Ján Kapusta

Kataríňa Kováčová

Lucia Klučárová

Zuzana Klučárová

Mária Kravjanská

Ján Krzeminský

Ján Penták

Adam Sendrej

Dominik Zumer

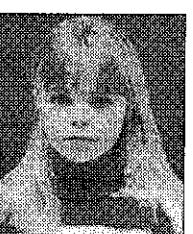
Mária Baldovská

Matej Bendík

Matúš Bijacovský

Martína Cipkalová

Marek Dzimko

Bibiana Filická

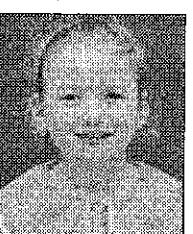
Michal Gbúr

Tatiana Hamráčková

Lucia Hamráčková

Monika Havrillová

Anna Jakubíková

Daniela Juríčková

Janka Kertesová

Dávid Kuchár

Michal Mrovčák

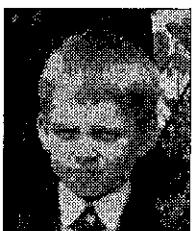
Dominik Murdžák

Martina Sendrejová

Lýdia Vilkovská

Simona Vojtková

Dominik Zekucia

Marek Jančík

Martin Šofranko

Imrich Kaleta

Tento chlieb je denný, denne ho prijímaj, aby ti denne prospieval.

(sv. Augustín o Eucharistii)

Školský brat Pavol Kľučár z Lieskovian

Školskí bratia vznikli v roku 1684 najprv ako ústav na prípravu kresťanských učiteľov, z ktorého sa neskôr vyvinul Inštitút školských bratov. Zakladateľom inštitútu je sv. Ján Krstiteľ de La Salle (1651 – 1719). Narodil sa v Rémeši a pochádzal z francúzskej šľachtickej rodiny. Dušou rodiny bola matka Nikoleta, ktorá s pomocou svojej mamy vypestovala v deťoch hlbokú nábožnosť a kresťanské cítenie pre druhých. Výsledkom bolo viacero duchovných povolaní z rodiny de La Salle – traja synovia sa stali kňazmi a jedna dcéra rehoľnou sestrou. Medzi troch kňazov rodiny patril i Ján Krstiteľ de La Salle, keď v roku 1678 prijíma kňazskú vysviacku. Nemal pôvodne v úmysle venovať sa školskej činnosti, ale súčit s opustenými deťmi z chudobných vrstiev a vplyv jeho duchovného otca kanonika Rolanda nakoniec rozhodli. Zameral sa predovšetkým práve na týchto chudobných chlapcov, pre ktorých v roku 1679 založil prvú školu. Tu sa stretli chlapci rôzneho veku a rozličného zdravotného i mravného stavu. V prvom rade sa usiloval pozdvihnuť úroveň učiteľov. V roku 1681 prijal niekoľkých do svojho domu a vytvoril tak prvú komunitu učiteľov. Chcel, aby nielen dobre vyučovali, ale aby aj dobre vychovávali, a to predovšetkým príkladom vlastného kresťanského života. Veľkou novotou bolo aj zavedenie francúzštiny ako vyučovacieho jazyka, dovtedy to bola totiž

latinčina. V roku 1684 sa Ján zrieka celého svojho majetku v prospech chudobných. Tým si zvolil ideál evanjeliovej chudoby a nastúpil cestu nového života. Spolu s viace-

Pavol Kľučár

rými spoločníkmi založil rehoľnú spoločnosť Bratov kresťanských škôl, ktorá je u nás známa pod názvom školskí bratia. Ján Krstiteľ de La Salle zomiera 7. apríla 1719 a jeho pohreb bol veľkou manifestáciou úcty a uznania. V roku 1900 ho pápež Lev XIII. vyhlásil za svätého a v roku 1950 bol pápežom Piom XII. vyhlásený za nebeského ochrancu učiteľov a vychovávateľov.

Školskí bratia sa považujú za zakladateľov francúzskeho ľudového školstva. Podrobnejšie pravidlá pre činnosť inštitútu boli schválené

v roku 1694. V roku 1725 schválili inštitút aj Benedikt XIII. Školskí bratia sa aj napriek počiatočným problémom rozšírili po celom Francúzsku, odkiaľ po revolúcii v r. 1789 odišli do celého sveta. V 19. storočí boli najrozšírenejšou mužskou kongregáciou vo výchove mládeže – malí vtedy 2000 kláštorov. Hlavným poslaním členov sa stalo vyučovanie mládeže – hlavne zo sociálne slabších vrstiev. Členovia sa viažu najprv dočasnými a potom večnými sľubmi čistoty, chudoby a poslušnosti, spolu so sľubom služby chudobným prostredníctvom výchovy a vernosti inštitútu. Školskí bratia nemajú kňazov, členovia sú laickími bratmi, zvyčajne s učiteľskou aprobáciou. Dnes pracuje takmer 8000 školských bratov v 1182 domoch 83 krajín v Európe, Afrike, Ázii, Austrálii i Amerike. Učia na rôznych školách – od materských až po univerzity, vrátane škôl odborných. Ich znakom je v modrom poli strieborná žiariaca päťcípá hviezda, heslom Signum fidei a rehoľným odevom je čierny talár s dvoma bielymi jazýčkami pri krku.

Na Slovensko prišli prví školskí bratia v r. 1899, konkrétnie do Urmína pri Nitre (Mojmírovce) a otvorili si tu ľudovú školu. O 2 roky neskôr si v Bojnej pri Topoľčanoch založili juvenát a noviciát. V tomto období odchádzajú prví slovenskí chlapci vo veku vtedajšej meštianskej školy, teda zhruba ako 13-14 roční, do Belgicka a Francúzska. Tam ďalej študujú a učia sa cudzie reči. Potom sa rozchádzajú do Egypta, Libanonu, do Zadnej Indie a na

Filipíny. K týmto prvým školským bratom zo Slovenska patril aj pán Belončík. Ten istý pán Belončík, ktorý sa v r. 1919 vracia späť na Slovensko a do roku 1921 každoročne obchádza malé slovenské dediny a robí nábor chlapcov a dievčat do tejto rehole a sprostredkováva im odchod do zahraničia. A keďže viacetných rodín bolo dosť a majetku i polí v týchto rodinách bolo na kŕdeľ detí málo, tak rodičia svojich synov ochotne do tejto rehole dávali.

Podobný osud postrelol aj nášho rodáka Pavla Kľučára. Narodil sa v roku 1922. V roku 1935 odchádza spolu s ostatnými do Francúzska. V rokoch 1935-39 absolvuje malý noviciát a pripravuje sa na skúšky učiteľskej spôsobilosti. Po ukončení noviciátu nastupuje do scholastiky v septembri 1940 a pripravuje sa na učiteľský diplom. Po jeho obdržaní je rehoľou v máji roku 1942 zaradený na učiteľské miesto do mesta Autn (óttn). Vzhľadom na to, že všade v tomto období zúrila druhá svetová vojna a aj toto mesto bolo obsadené nemeckými vojakmi, musel prejsť cez hranice ilegálne. V tomto meste ostáva aj po jeho oslobodení francúzskymi partizánmi a to až do roku 1947. V tom istom roku skladá večné sluby. Rehoľou je poslaný na juh Francúzska do mesta Bordeau. Neskôr je preložený a dochádza do Egypta (1950-51), najprv do Heliopolis pri Káhire a potom do samotnej Káhiry, kde žije dodnes. Dlhé roky vyučoval na miestnom gymnáziu College de La Salle, kde pôsobil ako organista a učiteľ francúzskeho jazyka. V súčasnosti je už na zaslúženom dôchodkovom odpočinku. Jeho posledné návštevy na Slovensku sú čoraz zriedkavejšie, nakoľko mu to jeho zdravotný stav nedovolí. Myslím si, že stretnutie s ním by bolo plnohodnotným zážitkom pre nás všetkých, lebo len on sám by presne vedel porozprávať, čo všetko vo svete zažil. Nebolo by zlé si ho opäť pripomenúť v krátkom autentickom rozhovore s ním, keď príde budúci rok na návštevu svojho rodiska. Na tomto mieste by som sa chcela ešte raz v mene celej našej farnosti podakovať pánu profesorovi Štefanovi Krigovskému, že si pre

mňa vo svojom značne bohatom programe našiel chvíľku čas a poskytol mi všetky tieto informácie o našom rodákovi. Sú to informácie tak povediac "z pravej ruky", pretože prvé roky v cudzine prezívali spolu a dodnes sú veľmi dobrými priateľmi. Vďaka tu patrí aj paní Magde Krotkej rod. Jančíkovej, ktorá ma k pánu profesorovi navigovala. V súčasnosti žije na Slovensku ešte 10 bratov.

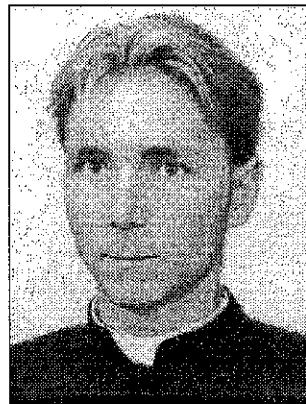
Pavol Kľučár nie je jediným školským a rehoľným bratom z našej farnosti, podobný osud postihol aj

bratov Krotkých, ale aj mnohých ďalších. O tých by som chcela napísala až v budúcich číslach tohto časopisu. Preto by som aj touto cestou chcela poprosiť najbližšiu rodinu, rovesníkov, či priateľov, aby mi dovolili aspoň z časti nahliadnúť do ich súkromia. Osobne si totiž myslím, že by bola veľká škoda, keby sa na týchto našich rodákov, rehoľných bratov i sestry zabudlo. Už vopred všetkým úprimne ďakujem!

MUDr. Mária Krotká

Nový kaplán

Markušovská farnosť privítala 1. júla 1999 nového vdp. kaplána Luboša Šipoša. Narodil sa 29. novembra 1974 v Ružomberku, manželom Jánovi Šipošovi a Marcele, rod. Matuškovej. Má troch súrodencov. Staršieho brata Miroslava, staršiu sestru Janu a mladšieho brata Pavla. Základnú školu navštěvoval v Ružomberku. Po jej ukončení bol prijatý na Strednú priemyslovú školu Dopravnú vo Zvolene. Po maturite v roku 1993 nastúpil do kňazského seminára biskupa Jána Vojtašáka v Spišskej Kapitule. Kňazské svätenie prijal dňa 19. júna 1999 z rúk otca biskupa Andreja Imricha. Mladému novokňazovi som položil pár otázok.

Čo pre vás znamená "byť kňazom"?

"Byť kňazom" pre mňa znamená poslanie. Je to moja odpoveď na Božie pozvanie, na Ježišovu výzvu: "Chod'te do celého sveta ..." Ísť všade tam, kde to treba. Sprostredkovať Božiu milosť všade tam, kde sa ľudia túžia stretnúť s Bohom.

Kedy ste v sebe pocítili, že ste povolaný pre kňazstvo?

Stanoviť presný dátum môjho rozhodnutia pre kňazstvo by bolo veľmi ťažké. Toto rozhodnutie sa istotne nezrodilo zo dňa na deň. Bol to dlhodobý proces dozrievania "malého semienka povolania". Vo veľkej miere k tomu prispeli moji rodičia, ktorí ma už od malička viedli k Bohu, ale aj priaznivé prostredie, v ktorom som vyrastal počas mojich školských rokov. Nemožno zabudnúť ani na dlhý rad kňazov, ktorí nám často boli vzorom. Tých impulzov bolo podstatne viac. V konečnom dôsledku všetko viedlo k môjmu rozhodnutiu stať sa kňazom.

Cyril Hamrák

Detský a mládežnícky spevácky zbor v Tepličke

V obci Teplička, filiálke farnosti Markušovce, už niekoľko rokov účinkujú detský a mládežnícky spevácky zbor.

Mládežnícky spevácky zbor bol založený v júli roku 1991 Petrom Hamráčkom, ktorý je momentálne správcom farnosti Východná, pod názvom „SPEVOKOL NÁDEJ“. Na počiatku tento zbor tvorilo 15 mladých ľudí. V priebehu jeho existencie sa jeho členovia menili, niektorí prichádzali, niektorí odchádzali. Taktiež sa menili ľudia, ktorí stáli na jeho čele. Ako prví a zároveň zakladateľ bol už spomínaný terajší vdp. Peter Hamráček. Viedol ho počas svojho štúdia na Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulte UK v Spišskom Podhradí. Pod jeho vedením spevokol dosiahol prvé úspechy. Nadobudol si vlastnú aparáturu, a to z časti vďaka sponzorom a z časti svojpo-mocne. Účinkoval na niekoľkých svätých omšiach, vystúpil s niekoľkými vianočnými, veľkonočnými i mariánskymi akadémiami, z ktorých napr. v roku 1995 vystúpil s Mariánskou akadémiou aj mimo filiálky Teplička v obciach Lieskovany, Vítkovce. Jedna z mariánskych akadémii sa dokonca nahrala na kazetu, ale ostalo iba pri nej. K ďalším akciám spevokolu patrili aj ďalšie kultúrne a náboženské akcie pre deti ako napr. Deň sv. Mikuláša, Deň detí a iné.

V neprítomnosti P. Hamráčka spevokol viedla už terajšia rehoľná sestrička Chiara - Martina Juríčková. Ona bola zároveň zakladateľkou prvého detského spevokolu pod názvom „SPEVKOL LÁSKA“, ktorý bol založený v júli roku 1994. Tento spevokol, podľa vlastnej kroniky, tvorilo 63 detí. Podobne ako spevokol NÁDEJ, aj spevokol LÁSKA usporiadal niekoľko náboženských a kultúrnych akcií, z ktorých

Mládežnícky spevokol z Tepličky

najvýznamnejšou bolo divadelné predstavenie pod názvom Dievčatkine Vianoce, ktoré sa uskutočnilo na Vianoce roku 1994. Po odchode Martiny Juríčkovej vedenie spevokolu NÁDEJ prevzali Monika Hamráčková, ktorá zároveň hrala na klávesovom hudobnom nástroji a Janka Hamráčková, dirigentka spevokolu. Počiatočný zápal a horlivosť opadli, k tomu sa pridali zaneprázdnenosť a nedostatok času všetkých, v dôsledku čoho nastal niekoľkomesačný útlm činnosti a fungovania spevokolu. Detský spevokol LÁSKA sa v tom čase rozpadol.

Nový začiatok, obrazne povedané, nastal po príchode nového pána farára, Dr. Jána Dudu a pána kaplana Mgr. Tomáša Majerčáka do farnosti.

Hned' na začiatku bola dlhšie trvajúca snaha o spojenie spevokolu NÁDEJ a spevokolu mladých z Markušoviec a vytvorenie jedného farského spevokolu, k čomu však oficiálne nedošlo. Napriek tomu panuje dodnes úzka spolupráca medzi týmito dvoma spevokolmi. V tom čase sa znova obnovil detský spevokol.

Takmer počas celého prvého roka od príchodu pána farára Dr. Jána Dudu, denne účinkoval detský aj mládežnícky spevokol na svätých omšiach. Čo je zaujímavé, celý ten čas obidva spevokoly spievali bez akýchkoľvek hudobných nástrojov.

Ďalším povzbudením bol príchod pána kaplana Mgr. Antona Kasana, ktorý sa všemožne usiloval o rozvoj činnosti spevokolov.

V súčasnosti obidva spevokoly fungujú. Detský spevokol účinkuje na svojich piatkových svätých omšiach za účasti detí pod vedením Moniky Hamráčkovej. Mládežnícky spevokol účinkuje na mládežníckych svätých omšiach, v nedele, sviatky a pri slávnostných príležitostiah.

V mene týchto dvoch spevokolov sa chcem podčiarkovať všetkým tým, čo viedli tieto spevokoly za ich ochotu a vykonanú prácu, rodičom detí a mladých za ich trpeznosť a pochopenie, všetkým kňazom i terajším za ich podporu a povzbudenia v našom úsilí a zároveň aj všetkým tým, čo na nás myslia a podporujú nás svojimi modlitbami. Pán Boh zaplat!

Iveta Drabiščáková

KNIHA - priateľ človeka

Ružencové spoločenstvo a Farský úrad Markušovce usporiadali v dňoch 8 – 9. 5. 1999 výstavu náboženskej literatúry spojenú s predajom. Organizátorom bola p. Marta Kamenická, ktorá v spolupráci s firmou Kodak v Spišskej Novej Vsi zabezpečila prepožičanie kníh aj ich predaj. Celé podujatie bolo venované matkám, pretože v týchto dňoch slávili svoj sviatok. Pri zriaďovaní priebehu výstavy spolupracovali p. Irena Ondasová, Anna Dzimková, Marta Krížovská, Mária Novotná, Božena Sečková a Matúš Grečko. Počas dvoch dní navštívilo markušovskú faru 110 ľudí. Členky spoločenstva predali 130 kníh, 30 brožúr, 20 obrázkov. Za dobrú prácu sa treba podľať Kristíne Dobrancovej, Agnese Hamrákovej, Cecílii Gurcikovej, Magde Kalafutovej a Bernadete Maliňákovej. Pri otvorení výstavy prednesla Mgr. Anna Michálková príhovor, ktorý vám tu predkladáme.

V priestoroch rímskokatolíckej fary sa pripravila výstavka náboženskej kníhy s odpredajom. Zorganizovali ju matky Ružencového spoločenstva z Markušovca pod vedením pani Marty Kamenickej.

Pri tejto príležitosti chcela by som sa k vám prihovoriť niekoľkými myšlienkami o význame kníhy v živote človeka.

V slovníku slovenského jazyka je slovo **kníha** vysvetlené ako slovesné dielo vydané tlačou v samostatnom zväzku. Súhrn slovesných prác, ktoré sú napísané a knižne vydané, tvoria literatúru. Podľa toho, o čom sa v daných knihach píše, rozlišujeme rôznu literatúru ako odbornú, vedeckú, fantastickú, literatúru faktu, historickú, náboženskú a pod.. Nás zaujima umelecká – krásna literatúra tzv. beletria. V takýchto dielach autori vyjadrujú určitý dej, príbeh, čo tvorí epiku, alebo vyjadrujú svoje názory, myšlienky o vážnych spoločenských, ľudských, osobných, etických a duchovných hodnotách človeka. Takéto diela sú básnické, tvoria poéziu.

Čitatelia obľubujú napr. básne, v ktorých básnici vyjadrujú lásku človeku, k Pánu Bohu, ospevujú hodnoty a krásy života, prírody, človeka žijúceho uprostred nej, jeho vznešené ciele s duchovnými hodnotami. Spomeniem tu mená autorov takýchto diel ako sú Milán Rúfus so svojimi nádhernými Modlitbičkami, ale aj básne, ktoré napísali Rudolf Dilong, Ferko Šelinger, Janko Silan a iní. Osobitné miesto náboženskej poézie zaberá tvorba Karola Wojtilu, terajšieho svätého otca pápeža Jána Pavla II. Jeho nádherné a poučné diela sú presýtené ľudskosťou, láskou k človeku, k jeho duchovným hodnotám, ale predovšetkým ospevuje Stvoriteľa v jeho rôznych dimenziách.

Najčítanejšia zbierka kníh, preložená do všetkých svetových jazykov, je Sväté písmo, ktorá zachycuje Boží plán. V nej Pán Boh nám zjavuje svoju lásku a starostlivosť o človeka. Pozostáva z kníh Starého zákona (je ich 46 väčších i menších) a z kníh Nového zákona

(27 menších spisov). Autorom Svätého písma je sám Boh, teda je to Božie slovo.

- Mnohé významné osobnosti sa rôzne vyjadrili o knihe:
- Za všetko, čo je vo mne dobré, vďačím knihe.
- Knihy sú ľuďom tým, čím sú vtákom krídla.
- Kníha – priateľ človeka.

Kníha je skutočne verným priateľom človeka. Ona nikdy nekrivdí, neohovára, nepodceňuje, nezradí, nesklame, ale poúča.

Väčšinou čitateľov siahne po knihe, ktorá má dej – príbeh, vystupujú tam literárne postavy v epickom čase. Jej hlavný hrdina stáva sa nám vzorom, stotožňujeme sa s jeho konaním. Autor vie majstrovsky opísať jeho osobné črty a povahové vlastnosti tak, že čitateľ si vie živo predstaviť toho človeka, o ktorom sa v knihe rozpráva. Hrdinami náboženskej literatúry sú kňazi, svätcii, mučeníci, pápeži, učitelia cirkevi, reholníci, reholníčky, ale aj obyčajní ľudia. Ich práca, konanie, život, skutky stavajú sa vzorom pre čitateľov.

Ak si čitateľ so záujmom prečíta dobrú knihu, je spokojný s jej príbehom, vtedy pocítuje a prežíva určité estetické cítenie. Páčia sa mu opisy prostredia, opisy postáv, ktoré autor stváril, vie vybrať pre seba to pekné, ktoré v ústrednej postave našiel. Teda kníha výchovne vplýva na čitateľa a robí ho lepším.

Cez kníhu sa čitateľ dostane do najvzdialenejších kútov našej planéty, tým vlastne kníha plní poznávaciu funkciu. Kníha teda čitateľa vzdelača a zanecháva v ňom hlboké dojmy.

Niekto ľudia si obľúbia kníhy tak, že pútavú a zaujímavú dobrú kníhu prečítajú viackrát, vypíšu si pekné myšlienky, alebo si ich zapamätajú, a tak natrvalo sa im utkvejú v pamäti. Vtedy kníha je živá, užitočná. Necítime, že pri nej zbytočne mŕmame čas.

Je dobré, ak v kresťanských rodinách sú knižnice bohaté na umeleckú a náboženskú literatúru. Rodičia sami by mali čítať a tým byť vzorom svojim ratolestiam. Nestačí sa spoliehať len na školu. Ak v rodičovskom dome syn alebo dcéra videla čítať svojich rodičov, iste aj deti siahnu po kníhe a v tiche svojej izby strávia prijemné chvíle čítaním dobrej kníhy. Vtedy aj v dospelosti mladík alebo deva, ktorí si zamílovali kníhy, budú aj nadálej čítať dobré kníhy a nikdy nezídu na zlé cesty. Čitateľ nedá sa zlákať na zlé chodníčky. Preto stojí pred rodičmi vážna úloha, aby deťom kupovali vhodné kníhy, ich veku primerané, poučné, zaujímavé a tým zriaďovali kútky detskej kníhy pre svoje deti.

Ozaj mnohí autori krásnej kníhy venovali svojim čitateľom nádherné životné osudy hrdinov, poukázali na krivdy páchané na ľude, dvihajú národné a sociálne povedomie čitateľa. Kníhy sú nástrojom mravných, kresťanských, duchovných a ľudských hodnôt celej občianskej pospolitosti.

Mgr. Anna Michálková

Interiér výstavy

Deti veľké i malé, škôlkári a školáci

Kdeže ste? Prázdniny vás rozviali po celom kraji, po celom Slovensku. Niektorí ste u starej mamy. Sú takí, čo sa dostali na prázdniny ku tete či krstnej mame. A máme aj domasedov i domaležcov, ktorí ostali doma.

Čo všetko obdivujeme cez prázdniny? Hory, lesy, údolia, rieky, stromy, kvety i belasé nebo... To všetko je Boží svet. Boh je Pánom neba i zeme. Jemu patrí všetko a to všetko nám dał z lásky. Pán Boh nám dal nohy, aby sme zašli do prírody a obdivovali jeho stvorenstvo. Pán Boh nám dal oči, aby sme videli krásy našej krajiny. Dal nám uši, aby sme počuli spev vtákov, hukot potoka či letnú búrku. Dal nám hlas, aby sme si veselo zaspievali. To všetko nás cez prázdniny zjednotí, hoci niektorí budeme blízko a iní ďaleko.

A nezabudnite: Keby ste íšli aj na kraj sveta, nikdy nie ste sami. Pán Boh je stále s nami, vie všetko, vie, čo si myslíme, hovoríme, čo konáme.

Tajnička

Náš čas pre Boha!

Je tu leto a s ním aj očakávané prázdniny. Každý žiak, či študent sníva celý školský rok o letných prázdninách.

Často sa stáva, že v tomto čase voľna chodí do kostola veľmi málo detí. Práve teraz by sme sa mali venovať Pánu Bohu, keď máme čas a navyše nemáme výhovorku: „Nemôžem, mám sa veľa učiť.“ Jedna svätá omša nie je tak veľa. Je to len jedna malá hodinka vďaka, chvály, prosby a oslav. My máme prázdniny často. No, kedy má prázdniny Boh? Áno. Boh nemá prázdniny. Neviem si predstaviť, čo by sme robili, keby si Boh urobil prázdniny. Bolo by to nepredstaviteľné. Pán Boh musí byť ustáty. Ochraňuje nás, pomáha nám a je stále s nami.

Kamaráti, venujme Bohu časť našich prázdnin. Ak mu každý z nás daruje čo len niekoľko hodín, poteší sa. Bol by to nádherný darček. Časť detskeho času stráveného v kostole, či pri modlitbe má nesmiernu cenu. Takýto balíček napĺňme láskou, dobrotom, priateľstvom a najmä modlitbou. Naše prázdniny sa stanú krásnym zážitkom, z ktorého budeme mať dobrý pocit a navyše darujeme Bohu darček, aký nemá číselnú hodnotu.

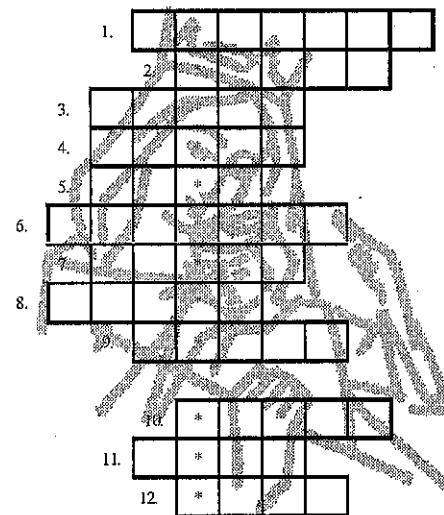
Uvidíme sa v kostole.

Lucia Hudáková

Prázdniny sa začali. Aj keď slovo prázdniny pochádza od slova "prázdný", neznamená to, že by tie vaše prázdninové dni mali byť prázdne. Máte možnosť zorganizovať si čas tak, ako sami chcete. Nezabudnite pri tom na Pána Boha, na modlitbu, meditáciu, či dobrú knihu.

Aj my sme pripravovali pre vás na vyplnenie prázdninového voľna niekoľko zaujímavých úloh a tajničku. Cez chvíľu voľna skús porozmýšľať a napiš nám svoju odpoveď na nasledujúce otázky:

1. Čo by som robil, keby som zostal na svete sám?
2. Čo by sa stalo, keby sme mali štyri ruky?
3. Keby si mal zobrať na opustený ostrov jedného človeka, koho by si zobrajal a prečo?

1. Ježiš iným menom
2. Kto má meniny 13. 6.
3. Komu je zasvätený máj a október
4. To čo ničí nás vzťah s Bohom
5. Ježiš je nás Pán a ...
6. Kolko synov mal Jakub
7. Čo nás všetkých spája
8. Panna Mária je naša ...
9. Farnosť vedie ...
10. Kto sa volal pred premenením Šavol
11. Kde sa Ježiš 40 dní postil a modlil
12. Hlavný dopravný prostriedok v Ježišových časoch

Milé deti!

Správne vylúštenie križovky môžete vkladať počas celých prázdnin do zberných schránok na to určených. Tieto sa budú nachádzať v kostole.

Po prázdninach vylosujeme zo správnych odpovedí a výhercov samozrejme odmeníme peknými cenami.

Tiež môžete pridať svoje vtipné a pekné zážitky s prázdnin bud' v kreslenej alebo písanej forme. Najkrajšie a najzaujímavejšie príspevky zverejnime v najbližšom číslе nášho časopisu a opäť ich odmeníme peknými cenami.

Takže píšte a kreslite! Tešíme sa na Vaše príspevky.

Túto detskú stránku pripravila ľ. Ivetta Dutková

NAŠIM MAMÁM...

9.5.1999 sa aj v našej farnosti oslávilo deň matiek. Okrem iného sa mamám prihovoril aj Mgr. Jagáč. Jeho príhovor vám ponúkame aj na stránkach nášho časopisu.

"To najkrajšie, čo som stvoril, je moja matka," vkladá do úst Trojiediného Boha vo svojej modlitbe básnik - kňaz Michel Quoist.

Naozaj, každá statočná matka je jedinečné Božie dielo, obraz tej, ktorá pod srdcom nosila Všemohúceho. Prihodilo by opakovať básnikove slová v tento deň, avšak nemožno sa vyhnúť pocitu zahanbenia. Je prislabé akékoľvek vyznanie a každé slovo sa v istých chvíľach stáva prachom, ktoré vietor odveje.

"Tak sa zdá, že príhodné by bolo povedať jedno jediné slovo: „Odpust'te :

- svojim malým deťom, ktoré zabúdajú na vďačnosť za každodenný dar lásky a úsmevu,
- svojim dospievajúcim deťom, ktoré majú na perách často slová neuznania, či opovrženia,
- svojim veľkým deťom, ktoré v návale všedných starostí nemajú čas na chvíľku zastaviť sa doma,
- svojim manželom, ktorí tak často neuznávajú vašu každodennú nikym neohodnotenú prácu v prospech tepla domova,
- odpust'te ... všetkým. Vy, ktorým láska a odpustenie je povolením. Povolením bez mesačnej mzdy a mimoriadnych odmien, povolením, kde nie je možnosť byť nezamestnaným.“

Zabúdame na toto povolanie.

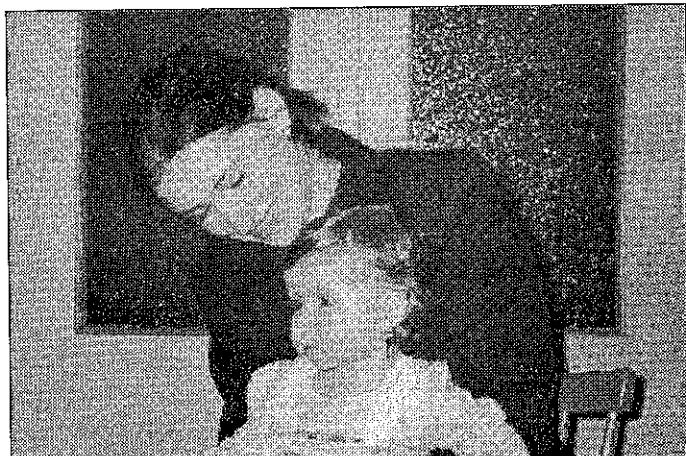
Bolo to pred viacerými rokmi. V televízii šiel program zábavného večera, v ktorom účinkovali a zo svojich pocitov sa vyznávali mnohé významné osobnosti kultúrneho, športového a spoločenského života. Podľa scenára každý host si mohol pozvať osobnosť, ktorú si mimoriadne cení a s ktorou mohol účinkovať v hudobnej zložke programu. Hostia naozaj prezentovali prítomnosť vysoko vážených osobností. Na scénu prichádzali popredné hviezdy Až.... keď prišiel rad na istú moravskú herečku, táto s hrdosťou predstavila verejnosti osobnosť, ktorú si najviac váži - svoju matku - neznámu jednoduchú ženu z moravskej dediny. V publiku to vysvetlovalo prekvapenie, ale aj nesmierny ohlas. Ľudová pieseň, ktorá potom v ich podaní zaznala sa zrazu stala ústredným bodom večera.

Áno! Pre túto osobnosť kultúrneho sveta najkrajším dielom Božím bola jej matka. A keď sa tak dnes po rokoch zamýšľame nad týmto gestom, žiada sa nám zahanbene mlčať.

Koľko zbytočných slov odznelo pri podobných príležitostiach? Koľko prázdnych fráz a neúprimných kytic... ? Ba za zahanbenie stojí aj skutočnosť, že vôbec slávime, že si vôbec pripomíname tento deň - Deň matiek. Či by nebolo správnejšie vzdávať hold a úctu ženám, matkám svojím postojom, prístupom, vzťahom a láskom každý jeden deň? Či by každá chvíľa nemala byť zo strany mužov a detí darom venovaným matkám? Myšlienkovou, dobrým slovom, modlitbou, prácou. Ved' ony za nás všetkých denne robia presne toto so samozrejmosťou a bez nároku na odmenu. Od budúceho roka by sa Deň matiek sláviť nemusel z jednoduchej príčiny, ak by sme všetci pochopili, že každý deň, každá hodina bytia je prirodzeným vďakujúc daním za vašu každodennú námahu, za vašu každochvíľnu obetu za tých, ktorým ste darovali svoju lásku - za nás všetkých.

A tak - hľa, paradox! Keď by bol teraz čas rozprávať jazykmi anjelskými, srdce káže mlčať. Lebo nastáva čas, keď skrže vás, mátky, prehovorila Božia láska.

Mgr. Jozef Jagáč

Mamka Adriana Lazorová s dcérkou Kamilkou